

Страсбург, 8.3.2016 г.
COM(2016) 127 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

За започване на консултация относно европейски стълб на социалните права

{SWD(2016) 50 final}
{SWD(2016) 51 final}

1. Въведение

В речта си от 9 септември 2015 г. относно състоянието на Съюза, произнесена в Европейския парламент, председателят на Комисията Жан-Клод Юнкер обяви създаването на европейски стълб на социалните права. Тази инициатива е част от работата на Комисията за по-задълбочен и по-справедлив икономически и паричен съюз (ИПС)¹ и част от работната програма на Комисията за 2016 г.

Както председателя на Комисията посочи в речта си: *Трябва да ускорим работата си за справедлив и истински общоевропейски пазар на труда. (...) като част от тези усилия ще поискам да бъде разработен европейски стълб на социалните права, в който да бъде взета предвид променящата се реалност на европейските общества и на трудовия свят. И който да служи като компас за подновеното сближаване в еврозоната. Този европейски стълб на социалните права следва да допълни съвместните достижения в областта на защитата на работниците в ЕС. Очаквам социалните партньори да играят централна роля в този процес. Убеден съм, че е уместно да започнем с тази инициатива в еврозоната, като същевременно бъде възможно други държави — членки на ЕС, да се присъединят към нея, ако желаят.*

С настоящото съобщение се очертава пътят към изграждането на европейски стълб на социалните права. В него са изложени мотивите зад инициативата, обсъжда се ролята, обхватът и естеството ѝ, и се поставя началото на широка консултация за получаване на обратна информация. За да се улесни дискусията, към настоящото съобщение е приложен първоначален предварителен проект на социалния стълб. Съобщението се придружава и от два работни документа на службите на Комисията: в първия се описват тенденциите в икономиката, на пазара на труда и в обществото, върху които се основава социалният стълб и за чието посрещане е предназначен, а във втория се припомнят най-тясно свързаните с тях достижения на правото на равнището на ЕС².

2. Защо е необходим европейски стълб на социалните права

2.1. Висококонкурентна социална пазарна икономика

Действията на европейско равнище отразяват фундаменталните принципи на ЕС и се основават на убеждението, че икономическото развитие следва да води до по-голямо сближаване и социален прогрес и че социалната политика следва да осигурява подходящи предпазни механизми в унисон с европейските ценности, като в същото време представлява фактор за производителността, който намалява неравенството, максимизира създаването на работни места и спомага за просперитета на човешкия капитал в Европа. Това убеждение се потвърждава от данните относно заетостта и от резултатите в социалната сфера. Държавите членки с най-добри икономически показатели разполагат с по-амбициозни и ефикасни социални политики, които са не просто резултат от икономическото развитие, а представляват съществена част от техния модел на растеж. Ключът към това постижение се крие в изграждането на

¹ Политически насоки за следващата Европейска комисия, 15 юли 2014 г., „Ново начало за Европа: моята програма за работни места, растеж, справедливост и демократична промяна“.

² Работен документ на службите на Комисията „Тенденции в икономиката, на пазара на труда и в обществото, съставляващи основата на европейския стълб на социалните права“ (SWD (2016) 51) и „Достижения на правото на ЕС в социалната сфера“ (SWD(2016) 50) от 8 март 2016 г.

социални системи и институции на пазара на труда, които успешно изпълняват ролята си да подкрепят създаването на работни места.

Този подход е в основата на цялостната икономическа програма на Комисията, както е видно от нейния Годишен обзор на растежа за 2016 г. Фокусирайки вниманието върху насърчаването на структурните реформи, инвестициите и отговорните фискални политики, Комисията поставя ясен акцент върху социалните измерения и социалната справедливост.

В съответствие с принципа на субсидиарност държавите членки притежават първична компетентност при формулирането на своите политики в областта на заетостта и в социалната сфера. Това включва трудовото законодателство и организацията на социалните системи. Тази компетентност е призната в Договорите за ЕС, в които от основаването на Европейската икономическа общност насам също се предвижда роля на ЕС за допълване на действията на държавите членки. В член 3 от Договора за Европейския съюз е намерила отражение общата цел Съюзът да „работи за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на балансиран икономически растеж и ценова стабилност, силно конкурентна социална пазарна икономика, която има за цел пълна заетост и социален прогрес, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда.“

Ето защо изграждането на европейския единен пазар и неговото задълбочаване вървят ръка за ръка със създаването на достижения на правото в социалната област на равнището на ЕС, чрез които да се осигурят равнопоставени условия на конкуренция, да се ограничи рискът от социален дъмпинг и надпревара за достигане на най-ниски равнища и да се улесни икономическата и социалната интеграция. Това е и причината, поради която от 90-те години на XX век насам заетостта и социалните измерения са съществен елемент в процеса на координация на икономическата политика на равнището на ЕС, понастоящем известен като европейски семестър. Европейският стълб на социалните права следва същата логика и е в отговор на две потребности: преодоляване на кризата и поглед към перспективите след нея и преминаване към по-задълбочен и по-справедлив ИПС.

2.2. Преодоляване на кризата и поглед към перспективите след нея

Европа се възстановява от най-тежката криза от десетилетия насам: всички държави членки и ЕС като цяло се борят с политическите, икономически и социалните последици, като същевременно се опитват да предвидят бъдещото развитие. Кризата имаше силно и осезаемо социално-икономическо въздействие в Европа. Социалните системи смекчиха някои от последиците, но безработицата нарасна, значителен дял от населението е изложено на риск от изпадане в бедност, публичните финанси бяха изчерпани, а в показателите на различните държави се появиха значителни разлики. По-специално, безработицата години наред е тежко бреме както за отделните граждани, така и за обществото: почти 22 млн. души все още са безработни и търсещи работа (близо 17 млн. — в еврозоната), от които 10 млн. са безработни от повече от година.

Кризата също така донякъде прикри някои по-фундаментални дългосрочни тенденции и изостри други. Сред тях са, например, промените в обществените структури, семейните и трудовите модели; по-дългият и по-разнообразен професионален живот; по-голямото многообразие на работната сила и разпространението на нови форми на труд; парадоксът между нарастващото равнище на образованост и широко

разпространеното несъответствие между търсените и предлаганите умения; нарасналото неравенство; новите потребности и възможности, произтичащи от по-голямата продължителност на живота и от застаряването на населението; технологичните промени и цифровизацията на обществото и икономиката.

Обхватът и естеството на предизвикателствата пред трудовия свят и обществото като цяло са се променили съществено в сравнение с XX век и са налице множество нови или бъдещи тенденции, към които Европа ще трябва да се приспособи. Целите и ефективността на социалната политика бяха подложени на сериозни изпитания, а капацитетът на Европа да изгради справедливи и добре функциониращи пазари на труда и социални системи се оказа от ключово значение за повишаването на нейната производителност и на конкурентоспособността ѝ на световния пазар, за постигането на по-голямо социално сближаване и за постоянното повишаване на жизнения стандарт на европейските граждани.

Разсъжденията в този дух бележат популярност както на международно ниво, така и в отделните държави членки³. Въпреки несигурността за бъдещето, съществуват все повече доказателства и всеобщ консенсус относно нуждата от укрепване на връзката между икономическото, социалното и екологичното развитие, поради факта, че неравенството възпрепятства икономическото развитие, и относно необходимостта от изграждане на по-приобщаващ модел на растеж, както е отразено в целите за устойчиво развитие, приети от ООН през септември 2015 г., и в множество заключения на държавите от Г-20. Тази обща програма в голяма степен се опира на огромното количество изследователска дейност, извършена от международни организации, като Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, Световната банка, Международната организация на труда и Международния валутен фонд.

В тези публикации се подчертава, че важен трансмисионен механизъм между дългосрочния растеж, равенството и социалния прогрес е инвестирането в човешки капитал. Потвърждава се също така, че неравенството по отношение на доходите може да има дългосрочен отрицателен ефект върху потенциалния растеж, тъй като може да консолидира и засили съществуващите неравенства във възможностите, да ограничи развитието на умения и да създаде пречки пред социалната и професионалната мобилност. В напредналите икономики, чието благоденствие се основава на растежа на производителността и на капацитета им за иновации, социалните и икономическите резултати са двете страни на една и съща монета.

Модерната социална политика следва да се основава на инвестиции в човешкия капитал въз основа на равни възможности, предотвратяване на социалните рискове и закрила от тях, наличие на ефективни предпазни механизми и стимули за достъп до

³ Вж. например инициативата „Бъдещето на труда“ по случай стогодишнината на МОТ („The future of work centenary initiative“) (2015 г.); „Политически форум за относително бъдещето на труда“ („Policy forum on the future of work“), ОИСР (2016 г.); „Реформиране на европейските социални държави — перспективи“ („Redesigning European welfare states – Ways forward“), Bertelsmann Stiftung (2015 г.); „Зелена книга — преосмисляне на труда 4.0“, Bundesministerium für Arbeit und Soziales („Green Paper: Re-Imagining Work 4.0.“) (2015 г.); „Работните места на бъдещето: стратегии в областта на заетостта, уменията и работната сила за посрещане на четвъртата индустриална революция“ („The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution“), Световен икономически форум (2016 г.); „Неравенство по отношение на доходите и дял на доходите от труд в държавите от Г-20: тенденции, последици и причини“ („Income inequality and labour income share in G20 countries: Trends, Impacts and Causes“) ОИСР, МВФ, Световната банка и МОТ (2015 г.).

пазара на труда, за да се даде възможност на хората да живеят достойно, да променят личния и професионалния си статут през живота си и да се възползват максимално от своите способности.

2.3. Постигане на по-задълбочен и по-справедлив Икономически и паричен съюз

Еврозоната извлича поуки от кризата от последните години и даде ход на процес на по-нататъшно интегриране и консолидиране, който трябва да включва социално измерение. В докладът на петимата председатели относно завършването на европейския ИПС⁴ се подчертава, че „амбицията на Европа трябва да бъде тя да си спечели рейтинг „три пъти А в социалната сфера“ и че „за да успее ИПС, пазарите на труда и социално-осигурителните системи трябва да функционират ефективно и по справедлив начин във всички държави от еврозоната“. Макар че се припомня, че няма универсално приложим модел, в доклада се подчертава, че често пъти отделните държави членки са изправени преди сходни предизвикателства. Отправя се и призив за по-силен акцент върху заетостта и резултатите в социалната сфера като част от един по-широк процес на сближаване към по-устойчиви икономически структури в еврозоната.

Това не е само политически или социален императив, но и икономическа необходимост: опитът от последните 15 години показва, че продължаващите дисбаланси в една или няколко държави членки могат да изложат на риск стабилността на еврозоната като цяло и че ако не бъдат коригирани, може да доведат до още по-големи и скъпо струващи разминавания. След кризата от 2007—2008 г. еврозоната стана по-разнородна, като някои държави бяха особено засегнати и ще е необходимо време, за да се намалят тези различия. Погледнато в перспектива, е ясно, че бъдещият успех на еврозоната зависи в значителна степен от ефективността на националните пазари на труда и социалните системи, както и от капацитета на икономиката да реагира при сътресения.

За да бъдат добре функциониращи и приобщаващи, пазарите на труда трябва ефективно да съчетават елементи на гъвкавост и сигурност, в резултат на което да постигнат по-добра заетост и способност за адаптиране. Свързаната с тази идея концепция за „гъвкава сигурност“ не е нова, но след края на кризата и в контекста на променящия се трудов свят е време да се помисли как тя може най-добре да се прилага на практика. В интерес на предприятията е да функционират в предвидима и сигурна от правна гледна точка бизнес среда, да могат да привличат квалифицирани работници с висока производителност, но също така да могат да се приспособяват към бързо променящите се пазарни условия. В интерес на работниците е да имат сигурност за работата и доходите си, да могат да съчетават професионалния и личния си живот, но също така да приемат новите предизвикателства, да се адаптират през целия си професионален път и да продължават да усвояват умения през целия живот. Безработните и неактивните лица често търсят начини да станат част от трудовия свят,

⁴ „Завършване на европейския икономически и паричен съюз“ („Completing Europe's Economic and Monetary Union“), доклад на Жан-Клод Юнкер в сътрудничество с Доналд Туск, Йерун Дейселблум, Марио Драги и Мартин Шулц, юни 2015 г. В съвместния си принос към доклада Франция и Германия, например, подчертават необходимостта от по-активно сътрудничеството и подобрени общи насоки в определени области, като активните политики на пазара на труда и системите за социална сигурност. Вж. също „За социално измерение на Европейския икономически и паричен съюз“ („The Social Dimension of Economic and Monetary Union“), Европейски център за политическа стратегия (2015 г.).

без да попадат в капана на работа, която е ниско квалифицирана и зле платена и ги лишава от основни социални права. Икономиката и обществото, особено в еврозоната, имат интерес от по-добро развиване и използване на уменията, по-голяма адаптивност и устойчивост, социално сближаване и справедливо и ефективно разпределение на правата, задълженията и доходите, включително между поколенията.

В същото време високата безработица и застаряването на населението, в съчетание с натиска върху публичните финанси и необходимостта да се сведе до минимум разпространението от една държава на друга на неблагоприятните последици от макроикономическите дисбаланси, поставиха на преден план въпроса за ефективността на националните социални системи в няколко аспекта: първо — тяхната адекватност и фискална устойчивост в контекста на променящите се социални нужди, включително необходимостта от справяне с бедността; второ — въздействието им върху създаването на работни места, от гледна точка както на работодателите, така и на търсещите работа, включително способността им да направят труда рентабилен и да подобрят уменията на хората и способността им да са пълноценна част от обществото; и трето — аспект, който е особено важен за еврозоната, по отношение на капацитета ѝ да смекчава макроикономическите сътресения и да изпълнява автоматична стабилизираща функция. Наличието на висока заетост, ниска безработица и добре изградени социални системи е от ключово значение за постигането на стабилни публични финанси, а твърде големите различия в условията на пазара на труда и резултатите в социалната сфера създават заплаха за функционирането на еврозоната. Като част от предприетите мерки за подобряване на фискалния надзор на равнището на ЕС, анализът на качеството на публичните финанси, от които социалните системи представляват съществен дял, фокусира в по-голяма степен вниманието към въпросите, свързани със справедливостта и ефективността на публичните приходи и разходи.

2.4. Основан на богат опит

Европейският стълб на социалните права може да разчита на богат опит и практики: в много сфери най-добри резултати в световен мащаб са постигнати в Европа, а намерените решения са добре известни. Предвид мащаба на днешните предизвикателства обаче няма място за самодоволство и запазване на статуквото. Също така има много какво да се научи от динамичната действителност по света.

С ясното съзнание, че ситуациите се различават значително в отделните държави членки, социалният стълб може да се основава и на общите ценности и принципи, споделяни на национално, европейско и международно равнище. Тези ценности и принципи заемат важно място в референтните документи, например в Договора за Европейския съюз (ДЕС), Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Хартата на основните права, съдебната практика на Съда на Европейския съюз, както и в международни инструменти, сред които социалната харта, приета от Съвета на Европа, и в препоръките на Международната организация на труда.

Тези рамки често обхващат широк кръг от сфери и определят общи принципи и минимални стандарти, които да бъдат допълвани на национално, регионално или местно равнище. По този начин основният въпрос пред Европа не е непременно признаването на правата, а по-скоро тяхното действително въвеждане и упражняване предвид динамичните промени в социалната, правната и икономическа среда.

С течение на времето Комисията е предприемала инициативи за активизиране на усилията за действия по неотложните приоритети и за актуализиране на достиженията на правото на ЕС. Тези усилия следват логиката за подобряване на нормативната уредба: не става дума за по-ограничено регламентиране, а за подход към законодателството, който напълно отчита практическото икономическо, социално и екологично въздействие, за да се гарантира, че всяка инициатива постига своята цел по най-добрия начин. През настоящия си мандат Комисията представи европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014—2020 г., от които приблизително 20 % се предоставят чрез Европейския социален фонд. Тя също така предприе действия в няколко направления, сред които:

- по-голямо внимание на социалните измерения в европейския семестър за координация на икономическите политики, използване на социални показатели в т. нар. процедура при макроикономически дисбаланси, насърчаване на въвеждането на референтни показатели в социалната сфера и оценка на социалното въздействие на новата програма за подкрепа за стабилност в Гърция;
- включване на социални цели във водещи инициативи като Плана за инвестиции за Европа, енергийния съюз и цифровия единен пазар;
- представянето на стратегически ангажимент за периода 2016—2019 г. за равенство между половете;
- съсредоточаване на финансова подкрепа за държавите членки за създаване на гаранция за младежта, в която се предвижда, че всички млади хора на възраст под 25 години следва да получат качествено конкретно предложение за работа до 4 месеца, след като напуснат системата на формалното образование или останат без работа;
- насоки за държавите членки относно повторната интеграция на пазара на труда на дългосрочно безработните лица;

- предложение за Европейски акт за достъпност, чрез който да се улесни достъпът до основни стоки и услуги за хора с увреждания на единния пазар;
- предложение за преразглеждане на Директивата относно командироването на работници, за да се насърчи принципът на еднакво заплащане за еднакъв вид труд на едно и също място.

През 2016 г. е в ход и работата по няколко допълнителни аспекта и тя ще продължи успоредно с консултацията във връзка със социалния стълб: нов импулс за насърчаване на постигането на равновесие между професионалния и личния живот на работещите родители; Европейска програма за придобиване на умения; задълбочена оценка на 24-те директиви относно здравословните и безопасни условия на труд, която следва да помогне да се оцени тяхната уместност, ефективност и съгласуваност с цел поддържане на висока степен на защита на здравето и безопасността на работниците в контекста на нови рискове, като в същото време се опрости и модернизира приложимото законодателство, да се улесни неговото използване от МСП. Тези примери са илюстрация за ролята, която ЕС може да играе в социалната област, предоставяйки подкрепа, насоки и необходимата рамка, и по-нататъшни действия, които биха могли да произтекат от създаването на социалния стълб.

Възлов приоритет за настоящата Комисия е и да насърчава социалния диалог на всички равнища. След проведената през март 2015 г. конференция на високо равнище на тема „Ново начало за социалния диалог в ЕС“ социалните партньори на междуотраслово равнище се споразумяха за съвместен задълбочен анализ на заетостта и за съвместна работна програма за периода 2015—2017 г. Започнаха преговори за автономно рамково споразумение относно активния живот на възрастните хора; в процес на подготовка са съвместни заключения относно равновесието между професионалния и личния живот; и работна група разглежда как членовете ѝ изпълняват предишните автономни рамкови споразумения. Европейските отраслови социални партньори, представени в 43 различни отрасли и представляващи 75 % от работната сила, също продължиха да изпълняват съответните си програми за съвместна работа.

3. Европейски стълб на социалните права: роля, обхват и правно естество

Целта на социалния стълб е да изразява редица основни принципи в подкрепа на добре функциониращите и справедливи трудови пазари и социални системи. Както посочи председателят на Комисията Жан-Клод Юнкер, стълбът ще бъде изграден в еврозоната, като същевременно бъде възможно други държави — членки на ЕС, да се присъединят, ако желаят.

По този начин стълбът ще се основава на съществуващите достижения на правото на ЕС в социалната сфера и ще ги допълва, а принципите му ще бъдат насочени към посрещането на нуждите и предизвикателствата пред еврозоната. След като бъдат създадени, социалният стълб следва да се превърне в референтна рамка за преглед на заетостта и на резултатите в социалната сфера на участващите държави членки, за стимулиране на реформи на национално равнище и, по-конкретно, да служи като ориентир за нов тласък за сближаване в еврозоната.

3.1. Изложение на принципи, актуални както днес, така и в бъдеще

В приложението към настоящото съобщение е предложен за обсъждане първоначален предварителен проект на социалния стълб. Заложените в него принципи бяха избрани

заради икономическото и социалното им значение за резултатите на участващите държави членки

и са изложени в три основни глави:

- Равни възможности и достъп до пазара на труда, включително развитие на умения, учене през целия живот и активна подкрепа за трудовата заетост, за да се увеличат възможностите за заетост, да се улесни преходът между различните видове професионален статут и да се подобри пригодността за заетост на отделните лица.
- Справедливи условия на труд, за да се постигне подходящ надежден баланс на правата и задълженията между работниците и работодателите, както и на гъвкавостта и сигурността, да се улесни създаването на работни места, трудовата реализация и адаптивността на предприятията и да се насърчи социалният диалог.
- Адекватна и устойчива социална закрила, както и достъп до качествени основни услуги, включително грижи за децата, здравеопазване и дългосрочни грижи, за да се осигури достоен живот и защита срещу рискове и да се даде възможност хората да бъдат пълноценна част от трудовия живот и обществото.

Бяха набелязани редица области на политиката, с които са свързани различните принципи. Като отправна точка при тези принципи са взети редица права, които вече са част от европейското законодателство и от други източници на правото в тази област, и се определят по-подробно възможните начини за въвеждането им в действие. При формулирането беше търсено вдъхновение във вече съществуващите насоки на европейско равнище, например в контекста на координирането на икономическата политика, съчетано със стремеж да бъдат отразени най-новите тенденции.

За всеки от тези принципи ситуацията в Европа се различава значително и трябва да бъдат преодоляни множество големи и малки затруднения от практическо естество. Те обикновено включват различаващите се интереси на индивидите, предприятията и обществото; евентуални компромиси между краткосрочни и дългосрочни решения; наличието на „сиви зони“ в резултат, наред с друго, от размиването на понятието „работа“; и въпросът за това „кой за какво плаща“, в зависимост от това се разчита на частно или на публично финансиране. Също така е налице предизвикателството да бъдат разработени нови стандарти и практики по начин, който да съответства на потребностите на динамичната икономика, за да се поддържа процесът на все по-тясно сближаване между регионите и държавите членки.

Логиката, върху която се градят социалният стълб и свързаните с него обсъждания, няма за цел да прикрива тези различия и напрежение, а да ги разкрие и да потърси нови начини за преодоляването им, които отчитат променящата се действителност в трудовия свят и многообразието на ситуациите в Европа. По този начин стълбът следва да спомогне за модернизирането, разширяването и задълбочаването на социалните права — на работното място и в обществото, като улесни тяхната действителна реализация и насърчава практиките, които могат да бъдат от полза както за отделните индивиди, така и за предприятията и за обществото.

3.2. Добавена стойност за еврозоната и за ЕС като цяло

Социалният стълб не повтаря, нито перифразира достиженията на правото на ЕС: чрез него се разясняват по-подробно принципите и ангажиментите, които могат да доведат до по-голямо сближаване в еврозоната. Както стълбът няма да за цел да замени достиженията на правото на ЕС, така и принципите, предложени тук, не заместват съществуващите права: те дават възможност за в бъдеще достиженията на правото да бъдат оценени и сближени с цел подобряване резултатите от националните социални политики и политиките в областта на заетостта.

Но процесът, който води до изграждането на стълба, следва също така да бъде повод за ново разглеждане достиженията на правото на ЕС. В настоящия им вид те бяха създадени стъпка по стъпка, в различни моменти във времето, като някои области бяха по-добре обхванати от други. Консултацията във връзка със социалния стълб дава възможност за цялостен поглед върху достиженията на правото на ЕС, за преразглеждане на тяхната актуалност в контекста на новите тенденции, както и за набелязване на евентуални области за бъдещи действия на подходящо равнище.

Тази равностойка следва по-специално да даде отговор на следните въпроси: наблюдава ли се дефицит в прилагането на достиженията на правото на ЕС? има ли съществени пропуски по отношение на социалните права, регламентирани на равнището на ЕС? Как могат да бъдат взети под внимание тези дефицити и/или пропуски? Това е и причината, поради която консултацията във връзка със стълба ще бъде отворена за всички държави членки и следва да помогне на тези, които не са в еврозоната, да решат дали да се присъединят към стълба.

Работата по създаването му ще допълва други текущи усилия за задълбочаване на ИПС⁵ и следва да служи като принос към работата по Бялата книга относно бъдещето на европейския ИПС, предвидена за пролетта на 2017 г. По-специално, в доклада на петимата председатели относно завършването на европейския ИПС бе подчертана необходимостта да продължи процесът на сближаване към по-устойчиви икономически структури и тези процеси да станат по-обвързващи в средносрочен план. Това може да бъде постигнато чрез договарянето на набор от общи високи стандарти, насочени, наред с другото, към пазарите на труда.

В крайна сметка при определянето на правното естество на социалния стълб ще трябва да се отчетат обхватът и правните ограничения на равнището на ЕС и на еврозоната. Например в член 153 от Договора за функционирането на Европейския съюз категорично не предоставя на Съюза компетентност да приема законодателни актове относно „заплащането“.

Макар че при създаването на стълба могат да бъдат взети предвид различни видове инструменти, например препоръки, Комисията смята, че е от съществено значение да бъдат ангажирани Парламентът и Съветът, както и другите институции на ЕС, и да бъде събрана широка подкрепа за въвеждането му в действие.

4. Цели на консултацията

Създаването на стълба дава възможност анализът на съществуващите социални права

⁵ СОМ(2015)600 окончателен от 21 октомври 2015 г., Стъпки към завършването на икономическия и паричния съюз.

да бъде насочен към конкретните нужди на еврозоната, към променящата се действителност на пазара на труда и към необходимите реформи на всички равнища. Поради това консултацията следва да бъде възможно най-всеобхватна.

4.1. Очаквани резултати

Консултацията има три основни цели:

- първата е да се направи оценка на действащите достиженията на правото на ЕС. По-специално, консултацията следва да помогне да се определи степента, в която съществуващите права се упражняват и продължават да са актуални за посрещане на настоящите и бъдещите предизвикателства, и/или дали следва да се потърсят нови начини за предоставяне на тези права.
- Втората цел е да се анализират новите тенденции по отношение на обществените модели и моделите на труд, възникнали в резултат на демографските промени, новите технологии и други фактори от значение за професионалния живот и социалните условия. Следва активно да се насърчава набелязването на най-добрите практики и изводите от социалните иновации.
- Третата цел е да се съберат мнения и да се получи обратна информация относно самия проект на Европейски стълб на социалните права. Консултацията следва да послужи за обсъждане на обхвата и съдържанието на стълба, както и на ролята му като част от социалното измерение на ИПС, за размисъл по конкретните потребности на еврозоната, за дискусия по спецификата на предложените принципи и за проучване на свързаните с тях предизвикателства. Консултацията следва също така да помогне на държавите членки, които не са в еврозоната, да решат дали да станат част стълба.

Процесът на консултация следва да приключи до 31 декември 2016 г. и тя да послужи като основа за окончателното предложение на Комисията за създаване на социален стълб в началото на 2017 г.

4.2. Мобилизиране за обсъжданията

През идните месеци Комисията ще си сътрудничи активно с други европейски институции, национални органи и парламенти, синдикати и стопански асоциации, НПО, социални служби, експерти от академичните среди, както и с обществеността. На национално равнище Комисията ще улесни дискусииите чрез представителствата си в държавите членки,

Социалните партньори ще бъдат приканени да играят активна роля в оформянето на социалния стълб. Комисията ще поиска и становището на Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите.

4.3. Структурирана обратна информация

В допълнение към публичната консултация ще бъдат организирани три работни направления, които да дадат своя принос в дискусииите, по едно за всеки от посочените по-горе предложени резултати:

- Преглед на състоянието на достиженията на правото на ЕС в социалната сфера.

- Будещето на труда и на социалните системи: предизвикателства и възможности.
- Ролята на Европейския стълб на социалните права като част от един по-задълбочен и по-справедлив ИПС.

Комисията ще организира европейска конференция в края на 2016 г., за да събере обратна информация.

4.4. Информация относно обсъждането

Беше създадена специална интернет страница за консултацията: <http://ec.europa.eu/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights>

На нея ще бъдат публикувани:

- Настоящото съобщение и придружаващите го работни документи на службите на Комисията.
- Набор от информационни документи, изготвени от службите на Комисията, представящи по-подробно икономическите и правните аргументи за областите, включени в проекта на стълба, приложен към настоящото съобщение.
- Дейностите, предвидени в рамките на всяко от посочените по-горе работни направления.
- Списък на заседанията и събитията, предвидени на национално равнище и на равнището ЕС през следващите месеци.

5. Въпроси към участниците в консултацията

Комисията приканва всички заинтересовани страни да отговорят на въпросите, изложени в настоящото съобщение, и да предоставят своите допълнителни коментари до **31 декември 2016 г.**

Това може да бъде направено чрез попълване на онлайн въпросника, публикуван на посочената по-горе специална интернет страница, като информацията следва да бъде изпращана по електронната поща на следния адрес:

EMPL-EUROPEAN-PILLAR-OF-SOCIAL-RIGHTS@ec.europa.eu

или по пощата на адрес:

EUROPEAN COMMISSION
Directorate-General Employment, Social Affairs and Inclusion
Rue Joseph II, 27 – 00/120
B-1049 BRUXELLES⁶

⁶ Моля, имайте предвид, че получените отговори и коментари ще бъдат публикувани в интернет заедно с имената на техните автори, освен ако последните не се противопоставят на публикуването на личните им данни, тъй като смятат, че това ще навреди на законните им интереси. В такива случаи отговорите и коментарите могат да бъдат публикувани анонимно. В противен случай те няма да бъдат публикувани и по принцип няма да бъдат взети под внимание.

Европейската комисия ще сондира мнения по следните въпроси:

Ситуацията в социалната сфера и достижения на правото на ЕС в тази сфера

1. Кой според Вас са най-неотложните приоритети в трудовата и социалната сфера?
2. Как можем да вземем под внимание различните ситуации в трудовата и социалната сфера в Европа?
3. Актуални ли са достиженията на правото на ЕС и виждате ли възможност за по-нататъшни действия на ЕС?

Бъдещето на труда и на социалните системи

4. Според вас кои тенденции ще доведат до най-значими трансформации?
5. Какви са основните рискове и възможности, свързани с тези тенденции?
6. Има политики, институции или установени практики — съществуващи или нови — които бихте препоръчали?

Европейския стълб на социалните права

7. Съгласни ли сте с описания по-горе подход за създаването на европейски стълб на социалните права?
8. Съгласни ли сте с предложените обхват, области и принципи, върху които да бъде изграден той? Има ли аспекти, които не са изразени или обхванати по подходящ начин до момента?
9. Какви области и принципи биха били от най-голямо значение за новия импулс за сближаване в еврозоната?
10. Как да бъдат изразени и приведени в действие? По-специално, смятате ли, че въвеждането на минимални стандарти или референтни показатели в определени области ще окаже определено въздействие и ще придаде добавена стойност и ако да, какви по-точно?

Можете също така да отправяте коментари по всички сфери и принципи на предложения стълб, като попълните специалния онлайн въпросник на интернет страницата на консултацията.